

La ceba del nostre escut - Una mica d'història

per Joan Alsina i Giralt

En el número 43 de gener-febrer de 1985 Joan Oliver publica a "Quadern" un article "Sobre la ceba i els ceballuts" en el qual trenca una llança per la supressió de la ceba a l'escut de Sabadell. No és la primera vegada que aquest tema surt a la palestra local.

Un resum, no sols de totes les polèmiques hagudes sinó també de la història -fins on es coneix- de l'escut sabadellenc, fou fet per Mossèn Ernest Mateu i llegit com a ponència a la Fundació Bosch i Cardellach el 20 de novembre de 1955. Aquesta ponència fou més tard, l'any 1966, publicada per l'Ajuntament, qui en cedí uns exemplars a la Fundació Bosch i Cardellach per fer-ne un "Quadern d'Arxiu" que fou el XII de la col·lecció. Anteriorment el diari "Sabadell", en diverses etapes entre els dies 14 de juny i 7 de juliol de 1956, també l'havia publicada.

En aquell treball poden veure-hi reproduït el primer segell sabadellenc que fins ara s'ha trobat i en el qual sembla representar-s'hi ja la ceba. Aquesta queda certament un xic desdibuixada, i altres, com Pere Manyé, han volgut veure-hi una bossa de diners, senyal dels negociants jueus que, molt possiblement, hi havia en aquells anys en el Mercadal sabadellenc. Aquest segell, que figura en un document de l'any 1468, fou localitzat per l'erudit i historiador terrassenc Salvador Cardús l'any 1928, a l'Arxiu Notarial de Terrassa, entre els papers del notari Jaume Gili. Es tracta d'un segell del Procurador a Sabadell per la ciutat de Barcelona, senyora en aquells anys de la vila de Sabadell, i hi ha a la banda dreta l'escut de Barcelona i el motiu que sembla ser una ceba, a l'esquerra.

El primer segell propi de la vila de Sabadell, en el qual és clarament visible la ceba, apareix ja en documents de meitats del segle XVI. Una confirmació escrita de l'existència de la ceba com a arma de la Vila ens ve donada per un acord del Consell de la Vila corresponent al 6 de maig de 1576 -dada citada també en el treball de Mn. Ernest- document pel qual s'autoritza el desener Joan Vendrell a utilitzar "un arcabús de tres pams i mig de llargada el canó i en cada canó de dits pedrenyals hi ha imprès un signe o marca de dita Vila, ço és, una ceba".

Queda, doncs, ben clar que allò que

ens conta Joan Oliver, atribuint a darreries del seble XVIII l'origen de la ceba a l'escut de Sabadell, no arriba a anècdota, i no passa, com ja suposava Lluís Casals en el darrer número de "Quadern", de facècia.

Continua Mn. Ernest, en aquell seu treball que titula "El escudo de la Ciudad de Sabadell", fent història de totes les controvèrsies que ha originat aquest tema. La de 1919 fou, però, una de les més sonades. Al contrari del que diu Joan Oliver a "Quadern", no fou pas ell qui la promogué sinó en Joan Montllor i Pujal. La intervenció de Joan Oliver no ve pas citada per Mn. Ernest ni tampoc l'he poguda comprovar en un repàs de les intervencions en la controvèrsia, que se centraren principalment, i gairebé únicament, en força i diversos

ta Corporació va acordar-se modificar. L'entitat de ma presidència opina, respectant el valuós dictàmen de l'Ajuntament, no ésser oportuna ni necessària la realització del canvi referit; encara que, respectuosa amb les decisions provinents de l'autoritat, està disposada a complir els seus desitjos sempre i quan hagi tingut lloc un acord definitiu, després d'escoltades les opinions diverses que sobre aquest assumpte es venen aportant, sol.licitades per l'Ajuntament en una de les clàusules de l'esmentat dictàmen. Sabadell, 12 setembre 1919. El President, Antoni Oliver. El Secretari, Diego Isanda". Així acabà la polèmica de 1919, amb valuoses opinions en pro i en contra de la supressió de la ceba.

També complexa, encara que molt menys pública, fou la polèmica de 1955. És curiós que, tot i que Mn. Ernest, en la seva ponència llegida el 1955 a la Fundació Bosch i Cardellach -a la lectura de la qual assistí el Delegat de Cultura de l'Ajuntament, Dr. Miralles, que era també membre de la Fundació- era partidari de la supressió de la ceba i la seva substitució per un Castell (com pot comprovar-se per la lectura de l'acta de la dita sessió, ja que l'original de la Ponència no es troba guardat a la Fundació). El treball, publicat al diari "Sabadell" l'any 1956, i més tard publicat per l'Ajuntament i la Fundació, ja no ens mostra Mr. Ernest partidari de la supressió de la ceba, ans al contrari, del seu manteniment.

Aquesta anomalia fou recollida pel membre de la Fundació Sr. Pere Valls i Garreta, qui l'explicà en una Comunicació a la Fundació el 28 de febrer de 1980, i en ella diu, entre altres i molt interessants detalls: "Ara, morts Mn. Ernest Mateu i el Dr. Miralles, m'ha semblat que podríem serenament parlar d'aquestes coses entre nosaltres i reivindicar-los del seu, indubtablement forçat, canvi d'opinió" I afegeix: "Però quan vaig anar a la impremta a corregir-ne les proves em vaig trobar que el "Quadern" nostre (de la Fundació) ja era llest, cosit i tot, a punt de partir. En protestar jo agrament de que s'hagués enllestit sense que la Fundació l'hagués revisat, se'm contestà confidencialment que l'original havia estat tramès a la impremta amb la indicació expressa de que no calia que la Funda-

números del "Diari de Sabadell" de 1919. Qui hi intervingué fou el seu pare, Antoni Oliver, aleshores president de l'Acadèmia de Belles Arts. Val la pena de copiar l'informe de l'Acadèmia, que Mn. Ernest no cita; fou publicat al "Diari de Sabadell" del 25 de setembre de 1919: "L'Acadèmia de Belles Arts d'aquesta Ciutat tingué l'honor de rebre d'aquesta Corporació Municipal un ofici pel qual se li conferia l'encàrrec de portar a cap el disseny o dibuix de l'escut de Sabadell que per disposició de di-

MONISTROL
CINE FOTO

Fotografia - Cinema

Passeig de la Plaça Major, 4
SABADELL

Folklore català

per Mn. Geis

Pas-to-ret d'on véns de mun-ta-mya de mun-
 ta-mya pas-to-ret d'on véns de mun-ta-mya a veu-reel
 temps

Recollida, l'any 1917, de boca d'un bover de 9 anys, a la comarca d'Olot.

Cançoneta popular a moltes comarques.

Una de les cançons de caire infantívol que les mares cantaven vora el bressol, abans que els aparells de ràdio guinessin a fer-les emmudir.

-Pastoret d'on véns?
 -De muntanya, de muntanya.
 -Pastoret, d'on véns?
 -De muntanya a veure el temps.
 -I quin temps hi fa?
 -Plou i neva, plou i neva.
 -I quin temps hi fa?
 -Plou i neva i nevarà.

ció hi intervingués. Aleshores vaig entendre -i me'n vaig fer càrrec- el sacrifici que devia haver representat a Mn. Ernest l'haver hagut de renunciar a la seva proposició de substituir a l'escut la ceba per un castell. I vaig comprendre perquè en el Quadern d'Arxiu no deixà de fer-hi constar que "No se puede negar que ha habido en Sabadell, particularmente en los centros culturales y excursionistas, un deseo latente y a veces manifiesto de modificar el escudo".

Joan Oliver, en el número 43 de "Quadern" ens ressuscita ara la qüestió. Molts partidaris de la ceba i molts partidaris de la seva supressió anirem

trobant. Mostra d'això ens la dona ja el número 45 de "Quadern", on Isidre Creus i Virgili, Regidor de Cultura de l'Ajuntament, és partidari de la ceba i a Lluís Casals i Garcia no li agrada.

Com deia Pere Valls i Garreta en la seva Comunicació a la Fundació Bosch i Cardellach: "La ceba, malgrat el seu origen diguem-ne humil, com tota l'agricultura a la qual Virgili dedicà les seves Geòrgiques, té una gràcia formal remarcable quan és estilitzada pels nostres artistes. Aquelles pedres venerables, patinades per tres cents anys de sol vallesenc, de la Casa la Vila del carrer de Gràcia, i el segell de la nostra Fundació podrien obrir i tancar una sèrie de belles estilitzacions de la ceba, que, veure-les juntes, potser més que no pas cuissor donarien pler als ulls".

SENSERRICH

Joieria,

Sant Quirze, 17 - Tel. 725 75 96
SABADELL